

BIBLIOTECA DE POEZIE

CUPTORUL DE PIATRĂ
ANTOLOGIEJ DE POEZIE BAVAREZĂ

Pe coperta I:
WOLFGANG WERNER :
"STEMA BAYERNULUI".
(Acuarelă)
(Lucrarea este expusă în Bürgerhaus
din localitatea bavareză Geltendorf)

© EUGEN D. POPIN ȘI EDITURA HESTIA
TIMIȘOARA, 2005
All rights reserved

CASA DE PRESĂ ȘI EDITURĂ HESTIA
GENERAL MANAGER: LUCIAN ALEXIU
TIMIȘOARA
ROMÂNIA

Toate drepturile pentru versiunea în limba română
aparțin Editurii Hestia.
Reproducerea parțială sau integrală a textului,
pe orice fel de suport tehnic, fără acordul editorului,
se pedepsește conform legii.

ISBN 973-7985-02-8

Printed in Romania

CUPTORUL DE PIATRĂ

ANTOLOGIE DE POEZIE BAVAREZĂ

Traducere, prefață și note de
EUGEN D. POPIN

EDITURA HESTIA

*memoriei bunicului meu
Nicolae Popin*

PREFAȚĂ

Cu apariția prezentei antologii, care se dorește a fi doar începutul unui drum, autorul selecției și tălmăcitorul textelor voiește să sublinieze în primul rând existența unei literaturi în grai a Bavariei, cu autori care scriu în vreo câteva dialecte distincte, și nu în ultimul rând nivelul cultural și literar al scriitorilor care se străduiesc să păstreze vii spiritul și caracterul bavarez – o tradiție care înseamnă, în puține cuvinte spus, onoare, mândrie și respect pentru valorile proprii (dar și ale altora), atașament pentru muncă și locurile natale, un umor specific și un mod destins de a aborda lucrurile.

“Noi suntem noi !”* e deviza bavarezului. Scurt și concis, nu însă arogant și ignorant, ci dimpotrivă generos și deschis. Așa i-am cunoscut și noi pe bavarezi, dar asta nu înseamnă că nu au și ei indivizi și caractere, unii mai bavarezi decât bavarezii, alții la fel de buni precum pâinea.

Ne amintim cu deosebită plăcere de primul contact cu literatura bavareză, de fapt cu poezia bavareză. După ce am început să-l înțelegem, am prins gustul dialectului și mai apoi am simțit nevoia cuvântului scris. Primul autor care ne-a căzut în mână a fost poetul Harald Grill, persona-litate de

prim rang în literatura germană contemporană, membru al PEN-Clubului german și un "mir san mir !" om extraordinar, care s-a arătat de la bun început impresionat de interesul unui nebavarez din naștere pentru literatura în grai, altfel specifică și iubită (!?) doar de bavarezi.

În contrast aș aminti, în trecut, îndoiala manifestată de câțiva la auzul intenției noastre de a traduce poezie bavareză în românește. "Adică, nu înțeleg, și o să priceapă cititorul român ceea ce am scris eu în bavareză ?", a sunat întrebarea unui poet (poate mult prea bavarez). O personalitate marcantă a literaturii și culturii bavareze, în schimb, profesorul universitar dr. Helmut Zöpfl, considerat o somitate în lumea universitară müncheneză, s-a declarat pur și simplu onorat să fie cuprins în lucrarea de față și ne-a pus la dispoziție cola-borarea Domniei Sale. La fel și, de multă vreme deja clasic, poetul Herbert Schneider, precum și apreciatul poet, dramaturg, romancier și ziarist, profesorul de poetică la Universitatea din Nürnberg, Bernhard Setzwein.

Cu toate că pregătirea lucrării, asta însemnând selectarea materialului, contactarea autorilor și a editurilor, a durat doar aproximativ un an, apariția antologiei a întârziat dintr-un motiv pe care, din capul locului, nu l-am luat în considerare. Traducerea textelor s-a dovedit o muncă nicidecum simplă și a necesitat mai multe etape, pentru că dorința noastră a fost să înțelegem exact sensul și intenția autorului și astfel să putem reda corect (atât cât este posibil !) mesajul textelor în românește. Sinceri să fim, ne-am acordat răgaz suficient până

când cunoașterea dialectului ne-a permis să facem independent și integral traduceri, fără ajutorul vorbitorilor nativi. Desigur, faptul că noi locuim în Bayernul montan (Oberbayern) și astfel celelalte graiuri, de exemplu pfälzisch (Pfalz) ori fränkisch (Franken – regiunea Nürnbergului) – cu subdialectul orașului Rothenburg o.T., nu ne sunt atât de familiare, ne-a impus să consultăm pentru unele cuvinte/ expresii nativi din regiunea respectivă și nu în ultimul rând pe Barbara, consoarta și colaboratoarea noastră.

Mulțumim acum și pe această cale tuturor autorilor cât și editurilor, în special prestigioasei edituri Prestel Verlag din Regensburg, precum și editurii Seehars din Uffenheim pentru necondiționatul sprijin acordat. Și nu în ultimul rând bunilor mei prieteni: Lucian Alexiu, Harald Grill și Bernhard Setzwein.

EUGEN D. POPIN

MAX DINGLER

MÂHNIRE

Bate vântul peste munte,
bate vântul peste mlaștini,
de-o fătuță mărunțică nu mă scap
și nu mă scap !

Nici cu buna,
nici cu răul,
nu e chip să scap de ea,
că fătuța-i draga mea !

PROPUNERE

Și dacă
și dacă
o litră e-i plăti
atunci poat' s-o brodi
ș-o să cânt.
Ș-ei vedea
Atunci-ei vedea !

NEÎNSEMNATĂ CONSOLARE

O pasăre cântă
chiar dacă
pisoiiul spre ea deja sare,

Lăcusta mai zboară
chiar dacă
pasărea deja ciocu-și ascute,

Floarea ierbii-nflorește
chiar dacă
lăcusta deasupra-i amenințător bâzâie,

Oameni, fiți veseli
chiar dacă
doamna cu coasa pe-aproape-i !

TATA

Curând băiatu' zece-o să-mplinească
și cu nesaț ce spune tata-ascultă.
"Tătuca meu e om de vază și-nțelept !"
le zice el la cei ce-ascultă.

Când feciorașu-i deja de cinșpe anișori
și pe tata vorbind l-aude

Își spune-n sinea lui:
"Tata nu-i om prost !"

La douăzeci vine o vreme
când și el destule pricepe,
"Că doar nu le-o ști el, bătrânul,
chiar pe toate !",
gândește el.

La douăș'cinci e el însuși
bărbat în putere
și uneori l-auzi vorbind:
"Ah, pe asta n-o pricepe tata !"

Când deja spre treizeci se-ndreaptă
o lasă și el mai moale
și nu rareori i-ar da dreptate:
"De data asta are tata dreptate !"

Când de trei'ș cinci e
nu mai trebuie să te miri
când l-auzi spunând:
"Asta a spus-o și tata deja !"

La patruzeci știe deja destule
iar despre a tatălui înțelepciune spune :
"Așa oameni înțelepți
ar trebui să fie mai mulți !"

HARALD GRILL

MANEVRELE DE TOAMNĂ

repetiție generală
pentru ucis oameni

în piesa cu pricina
noi jucăm
rolul principal

fără text

POIMÂINE

dacă au să dispară
toți pomii
atunci
va trebui
să ne punem noi înșine în locul lor

să ne întindem brațele
precum crengile
iar picioarele trebuie să prindă rădăcini

iar de privit
va trebui să privim de parcă-am trăi încă

CRUCIFICARE
(triptic de Francis Bacon)

la fiecare vinere mare mă sperii
și de fiecare dată când mă sperii
sunt iarăși un băiețandru
și am în mână
un pește abia pescuit
iar cârligul îi iese pe sub un ochi
și iarăși îmi scapă din mână
și țopăie de jur împrejur în nisip
iar noaptea visez visul meu
cu o bucată de carne
ce atârnă la măcelar în cârlig
iar peste
o fașă însângerată
cu o fâșie de leucoplast

DECONTAMINARE ATOMICĂ

încă un pic
și pantalonii tăi de piele
vor trebui să fie din plumb
dacă vei vrea să mai ai copii

și încă un pic
și copiii tăi
vor trebui să fie din plumb
dacă vor voi
să mai fie copii

GRAMATICĂ

“NATO este cea mai mare mișcare pentru pace” – titlu al ziarului vest-german Mittelbayerische Zeitung / Octombrie 1981

“Doar o pace înarmată e o pace asigurată.”
Generalul de armată Hoffmann, ministrul apărării al RDG/ 1981

ei numesc războiul
simplu
pace
iar noi

să credem

AZILANȚII

când oamenii
nu mai știu
unde e sus și unde jos
unde stă capul
și unde picioarele

când oamenii
nu mai știu
cum îi cheamă
și unde locuiesc
de unde vin
și încotro vor să meargă

când oamenii
știu atât de puțin
tocmai atunci nu mai vrem noi
să știm nimic de ei

LA NOI ÎN BAYERN
(slogan electoral)

gaze lacrimogene
ca să nu mai vedem nimic

gaz - cs
ca să nu mai putem respira

deșeuri de cauciuc
ca să ne dea gata

ca până la urmă să crezi chiar

că radioactivitatea
nici n-a fost cel mai mare rău

PRIMĂVARĂ

hai –

dăm iute fuga la “Bunul gospodar”

și ne cumpărăm
o cutie de vopsea verde

SEPAREU

dăștepti lângă dăștepti
lângă dăștepti, lângă dăștepti

politicieni mari
mari creștini

la beție
se strâng laolaltă
ca și-un ziar arzând

la beție
sunt aproape
oameni obișnuiți

doar la beție

AZI

nouă
trebuie să ne fie frică

când ne spargem capul
cu viața-ne de zi cu zi

căci din țeastă de om
au ieșit capetele nucleare

SOMN

visul e o pată neagră
complet fără margini

fac primul pas
fac al doilea pas
în gol
descuț merg mai departe
mereu mai departe
calc peste pietre și peste cioburi
și-mi tai sângele din carne

livid
ajung în zori acasă

UN NOU ÎNCEPUT

îți aduc o ceașcă
și-ți fierb o cafea
îți torn lapte în ea
și pun zahăr

nu mai trebuie decât s-o amesteci

tu te miri
și asta mă doare
căci înțeleg
că eu n-am mai făcut de mult
nimic pentru tine

POEZIE DE DRAGOSTE

o juma' de an
mi-a trebuit
până ți-am scris
ce-am vrut să-ți spun

iar acum mă agit
în miez de noapte
prin oraș
să găesc o cutie poștală
cu golire și în orele nopții

IARNĂ, CIMITIRUL EVREIESC REGENSBURG

doar nume
mai stăruie încă
pe stelele funerare

rosenblatt
nussbaum
blume

noi
încheiam și descheiam nasturi
și căutam povești
până sub pielea goală

totul
își are timpul său

FAMILIA MEA

mă bucur
când plecați
când mă lăsați în pace
să citesc ori să scriu

și mă bucur
căci știu
că vă întoarceți
după-amiază

când lumina zilei nu mai ajunge
să citești

RACHEL ÎN CHICIURĂ

chipuri care dorm
chipuri cu zâmbetul înghețat
chipuri pe care le știu
și parcă totuși nu le știu

liniștea eternului se așterne-n jur
tata și mama nemișcați
în haine de nuntă
și-n haine de comuniune
copii cu mătânii
între degetele rigide
câteva păsări printre crengi desfrunzite
iar ceea ce căutăm
rămâne ferecat în piatră

MATERIAL PENTRU UN CÂNTEC PATRIOTIC

(2)
trebuie să fim bucuroși
că țara noastră
nu-i o țară de basm

iar pietrele-s
mai bune
decât cozonacii
căci pietrele
nu ni le-o mânca nimeni așa curând

.....
și să mai sperăm
că-n pietre
nu s-o găsi cumva
uraniu

DANSUL MORȚII
(Capela Sf. Anna – Roding)

moartea nu-i doar un schelet albit
ea nu cosește cu secera
și nici cu vreo mașină
ea nu te ia doar la un dans
ea nu flecărește cu tine
căci moartea e ca o graniță
și noi cu toții îi stăm dinainte
unii au un binoclu
alții fotografiază

iar alții nu vor să vadă absolut nimic
probabil că aceștia vor doar chilipiruri

pe ambele rânduri se stă la coadă
înspre se mișcă oarece dinspre nu se mișcă nimic
dintre cei plecați nu se mai întoarce nimeni –
preoții sunt vameși
iar doctorii sunt grăniceri
pietrele funerare sunt pietre de hotar

nu-i așa câțiva mai șmecheri
așteaptă vremuri mai bune
așteaptă să dispară perdeaua de mistere
dar pân' la urmă au să se-nșele doar pe sine

PUȚURILE IERNII

(Pictură în ulei de Walter Mauder)

1.

bătrânul tată și bătrâna mamă
acolo sus dinaintea ultimei graniți
primesc deasupra-le o țoală nouă
o carapace din gheață și nea
și-au s-arate apoi
ca și cavalerii în armură ori motocicliștii

fiecare primește un chip nou
un chip încremenit pentru oameni încremeniți
care privesc în lumină și nu mai văd nimic

și ei devin atât de ușori
cum n-au fost niciodată
și tocmai să respire le cade greu
din ce în ce mai greu

RECICLARE

elementele de uraniu
când și-au dat duhul
sunt reciclate

iar pe noi ?

ALBRECHT HAUSHOFER

INELUL LEBEDEI

Inelul cu sigiliu
Ce de la străbuni îl ai,
Ți l-am lăsat eu ție, mamă.
În grija ta e la loc sigur,
El, cel ce despre viața-mi atâtea știe.

Și dacă eu nu m-oi mai întoarce acasă,
Să-l dai,
Dacă și tu în altă țară ai să pleci,
La cel mai bun dintre nepoți
Pecetea să grijească.

Ș-apoi să-i spui,
Că zborul lebedei-i poartă noroc,
Chiar și dacă el
Numai o zi în an
Are să-l poarte.

MARGRET HÖLLE

ȘI-AM ȘTERS-O ÎN ZĂPADA ALBĂ

cade omătul cu fulgi mari
iar pisoiu-mi albi ciorăpei încalță
cățelandrul meu în albe obiele zburdă
iar pe-acoperiș batic alb se-așterne

cad din cer atâția fulgi
noi copiii n-avem stare
săltăm sania
și o zbughim fără așteptare :
huraaa în omătul alb și rece !

NIMIC NU SE MIȘCĂ

visând
merg tălpile-mi peste pajiști
peste câmpuri
ceața se lasă
dinspre pădure
vântul adie

nici o pasăre nu se înalță
nimic nu se mișcă
eu mă cutremur de-atâta încremenire

și grăbesc pasul
dar deodată mă opresc
și privesc în juru-mi

dar nimic nu se mișcă
doar vântul adie
și ceața se lasă –
merg spre casă visând

ANI DUPĂ ANI

ca și un colier lung
din perle multe
ne-atârnă anii de gât

câțiva nu-i simți
și-ți alunecă moale
de-a lungul spinării

alții
precum țurțuri amenințători de gheață
se ascut între omoplați
de te-nfioară

iar alții
strălucesc și-s fierbinți
și luminoși și plăcuți
ani după ani
ca și un colier lung
ne-atârnă viața de gât

EU TRAIESC

strălucirea-ți
mă fulgeră

și zbor
între cer și pământ

însă fiecare vâfuleț al inimii
cântă : eu trăiesc !

LEOPOLD KAMMERER

BEREA NOASTRA BAVAREZA

Un suc deosebit e berea,
îți stâmpără setea și-ți dă putere,
te face cumsecade și te liniștește,
te lasă să vorbești, să cânti
și la casa-ți bine dispus să ajungi !
Totul poți să uzi cu bere
când te-nsori și-ți iei muiere,
când sărbătorește satul
la botez și la tot natul,
berea noastră bavareză,
pică bine și nu-i trează,
e la fel de binevenită la pomeni
și la moșneni.
Încă atâtea și încă multe
despre bere aș mai spune,
dar la urmă vă zic vouă :
Dumnezeu ne-a dat-o nouă,
băutură națională !

VREMURILE

Vremurile se schimbă,

Oamenii se schimbă,

Gusturile se schimbă,

Numai setea rămâne !

E CARNAVAL

E carnaval acum,
Dans și veselie pretutindeni,
cei tineri vor s-o facă toată noaptea,
cei bătrâni beau, cântă și râd.

Eu nu mai sunt chiar tânăr,
dar tot mă veselesc
și mai dansez și râd și cânt !
Că vorba aia,
morți om fi o veșnicie !

IMNUL BERII

O tu suc minunat de orz,
ce ne dai plăcere și putere,
care ne mângâi, bucuros și hazliu,
ce ne răcorești vara
și la friptură
bine prinzi,
acidulat din halbă privești,
și-n toate variantele ne placi,
și peste tot în lume,

blond și brun,
dragul nostru suc și prieten !
Mulțumim malțului și hameiului
ce-ți dăruiesc dumnezeiescul gust !
Nimic nu-i pe lume mai bun
decât tine,
nobila mea bere bavareză !

FRANZ VON KOBELL

AȘA-I LA NOI ÎN BAYERN

Noi vrem să fim germani, am fost dintotdeauna,
Dar bavarezi voim noi să rămânem,
Și-n jurul regelui noi stăm,
Păzea, să-ndrăznească vreunul altceva.

Liberi voim însă să fim, dar credincioși,
Și asta-i fără doar și poate.
Căci unde nu-i credință și nu-i devotament,
Acolo-i doar ticăloșie.
"Om de cuvânt", asta ne trebuie.

Cinstiți, cu frică-n Dumnezeu, noi vrem
să fim,

Dar moștenirea noastră,
Chiar de s-o-ntoarce lumea pe dos,
Păstra-vom neatinsă pe veci.

Așa-i la noi în țara bavarezilor,
Și pentru asta om veghea,
Iar cine asta nu-nțelege,
Pe-acela voim a-l lumina.

OMUL

Omul
e precum o cizmă din piele de vițel,
ce nu-i prea bună la-nceput,
și multe
de-a lungul și de-a latul
trebuie să-nghită și să vadă,
până ce apa nu-o mai poate atinge.
Apoi când e deja bun și deja-i folositor,
e omul nins și nou nu va mai fi,
firește,
e și ea plăcerea,
trecută pe aproape.

HERBERT SCHNEIDER

CARNAVAL*

Cel mai fad carnaval
de mai bine de o mie de ani
s-a terminat, slavă Domnului, acum !
Doar cel din anul o mie două sute zece
a fost un pic mai fad.
E totuși bine,
Doamnelor și Domnilor,
că noi nici măcar
nu ne mai putem aminti de acela !

---

*Fasching ("carnaval") în germ. în text. Începe pe data de 11.XI la ora 11.11 și se termină în februarie-martie. În acest interval sunt organizate baluri mascate etc.

SUPĂRAT

Pe la zece dimineața
m-am trezit bine dispus,

în bucătărie
zace muierea
cu un picior rupt
și vasele nespălate.

Și iarăși m-am indispus !

LA ABATOR

La șase
la șase dimineața
mânăm vițeei
pe strada asfaltată
spre abator.

Azi va fi o minune
o zi minunată !

Acoperișurile roșietice de țiglă
lucesc strălucitor
în soarele dimineții
iar în copaci ciripesc păsări
ca și-n viața veșnică.

În hale
în halele abatorului
mugesc viței
și nu-ncetează
să răcnească.

Iar în copaci
în copaci
ciripesc păsări
și ciripesc
și ciripesc
și ciripesc
ca apucate.

Azi va fi o minunăție
O zi minunat de frumoasă.

NOI

Noi suntem
mai înceți decât ceilalți.
Poate că
și gândim mai încet.

Până la urmă însă
iese întotdeauna ceva de treabă
din toată povestea.

Noi suntem
cu siguranță oameni
așa cum se cuvine !

CONCERT

Acasă închidem radioul
la așa ceva.
Iar acum trebuie pentru așa ceva
să mai și plecăm seara de-acasă !

Încă o dată bărbierit,
spălat pe gât,
îmbrăcat haine mai bune,
zece minute căutat butonii,
înfulecat sarmalele pe nemestecate.

Copiii sar pe pat
și urlă.

Să nu dea el bunul
să vă proțâpiți iară în fața televizorului
că mâine știți voi ce v-așteaptă !

Chem un taxi,
la noi arde iarăși !

Pe deasupra
ea are acum o pată pe rochia de seară !

Să-l ia dracu
în c.... mol
ori cum s-o mai numi,
pe ăla de ne-a cadorsit azi de dimineață
cu biletele de concert !

GARĂ DE NIMIC

O vreme am strâns chimirul
și-am pus bănuț peste bănuț.

Ș-atunci mi-am luat
tălpile la spinare
și m-am dus la gară
în Mittersendling*
acolo-i spun impiegatului de la ghișeu:
unul până-n Hawai.
Sigur că da, imediat, spune el !

Dar după un sfert de ceas vine și-mi spune:
Hawai nu mai avem,
numai Gmund și Bairischzell
și o dată Miesbach.
Miesbach în loc de Hawai !

Și așa cum se vede
Mittersendling e de bună seamă
o gară de nimic !

---

* gară dintr-o suburbie a orașului Munchen.

SCAUNUL DE SPOVEDANIE

Să nu crezi, dar e adevărat:
unii au un scaun de spovedanie din stejar
drept bar.

Când șed acolo
sprijiniți de peretele baroc
lângă altarul ad-hoc
și sorb în liniște Campari

păcatele,
chiar și cele de neiertat
sunt ca și șterse.
Iar udatul gâtului
e-n loc de spovedanie.

Oamenii de-aceștia au suflet Doamne,
Doamne !

TELECĂSNICIE

Un pic prea grasă
a fost costița,
Roza dragă.

Ș-acuma
adă-mi șlapii
ș-aprinde televizorul...

Să-ți fac mâine
cartofi natur cu frunze de pătrunjel
și Lioner,*
bărbățele dragă ?

Mai bine fă-mi cartofi cu maioneză
și Regensburger**
și nu-mi mai spune mereu bărbățele
în vreme ce la televizor
se pușcă și se omoară !

Uite acolo Roza
se poate să facă așa ceva ?
Îl sugrumă cu bretelele
de la pantaloni !

Așa un film
e de-a dreptul greșos
bărbățele dragă !

Gata, închide măgăoaia
și mergem la culcare.
Și știi ceva:
mâine fă totuși
cartofi natur cu frunze de pătrunjel !

---

*Lioner – o variantă de Parizer în intestin de cârnat

**Regensburger – o variantă de cremvurst cu pătrunjel în
intestin de cârnat

HÂRTIA DE STANIOL

Asta nu mă prea încântă
a spus Maier cel din Pasing
că-n tinerețea noastră
am adunat ca și sălbaticii
hârtie de staniol
pentru copiii lui Heid

Cu argintul
din hârtia de staniol
a spus Maier cel din Pasing
au putut copiii lui Heid
să studieze la Oxford,
la Harvard și la Paris

Iar acum au cu toții
ochelari cu lentile groase
a spus Maier cel din Pasing
vorbesc cinci limbi
și pot să ceară
în engleză, rusește
în germană și franceză
în loc de hârtie de staniol
dolari și ruble și mărci

Bineînțeles
a spus Maier cel din Pasing
că vinovați suntem numai noi
și că tot adunând hârtie de staniol
am rămas un pic subdezvoltați

și știm numai bavareza
dar nici pe aia ca lumea

Dar cine știe
a spus Maier cel din Pasing
poate că de aia
în câțiva ani au să adune africanii
hârtie de staniol
pentru copiii noștri
pentru ca să poată învăța ceva ca lumea

Și uite așa se dovedește
a spus Maier cel din Pasing
vorba aceea
apropos la hârtia de staniol :
Binefacerea aduce dobândă !

AM FOST PE PAJIȘTE

am fost pe pajiște*
pește pe scobitori am mâncat
și-o sete năprasnică mi s-a făcut
patru litri de bere-am băut
cu Goppe m-am certat

cu Kronerwitter m-am răfuit
cu Hanauer m-am ciondănit
pe un Scöfberger l-am împuns

---

*la sărbătoarea berii – în octombrie, la München

pe un Strauss l-am mușcat
și la-ntors acasă
i-am mai rupt și Bavariei hainele.

Aș vrea cu toate astea să știu
de ce nu mă iubește lumea
nici un pic !

SOCIOLOGIE

Sociologia
este știința
unde noi înșine
nu facem nimic
pentru ca astfel
să putem explica altora
ce au de făcut

ASTROLOGIE

Pisica noastră
este un Berbec,
câinele nostru
e Taur,

doar ce-i Hanzi
nu știm.

S-ar putea
să fie Leu,
s-ar putea
să fie Pește,
s-ar putea ...
... lasă
el e pasăre,
și de aia ciripește așa cu foc !

CÂTE UN PAS ÎNAINTE

Străbunicul meu
Roahofer din Öding
a mers toată viața numai pe jos.
Fiece metru, pas cu pas.
El a fost un bărbat înalt și drept ca bradul.
A murit la nouăzeci de ani.
Dumnezeu să-l binecuvânteze !

Bunicul meu
Roahofer din Öding
a mers toată viața numai cu bicicleta.
La biserică, la birt
și chiar în pelerinaj
a mers cu bicicleta.
El a fost un bărbat

Plin de viață și putere.
La optzeci s-a prăpădit.
Dumnezeu să-l binecuvânteze !

Tatăl meu
Roahofer din Öding
le-a făcut pe toate pe motoretă.
Chiar și numai până la vecin
tot pe motoretă s-a dus.
El a fost un bărbat
bărbat cu adevărat.
La șaptezeci s-a stins.
Dumnezeu să-l binecuvânteze !

Iar eu
Roahofer din Öding
merg pretutindeni cu mașinuța.
Fiecare, dar fiecare centimetru.
Și eu sunt un munte de bărbat
frumos și rotunjour.
Săptămâna ce vine
am să-mplinesc șaizeci.

BERNHARD SETZWEIN

I.
am copt noi pâinea
în cuptorul de piatră din fața casei

ori ne-a copt pe noi
nevoia de zi cu zi
de-am ajuns crocanți înainte de copt

ehei
dar cu vremea am dobândit o coajă groasă
pentru ca-ntr-o bună zi să ne dumericăm

în supa de lapte
de dis de dimineață

II.
iubesc eu locurile astea atât de mult
pentru că ele se lipesc de mine cu mlădierile
dealurilor

sau mă iubesc ele pe mine
pentru că doar le privesc și nu le tulbur

depinde sfiala noastră de reciprocitate
sau totul pleacă numai de la mine

și de aceea mă privesc ele drăgăstos
din iazurile cu crapi

sau văd eu răzorul
cu ochii unui șoarece de câmp

III.
plini de vervă
scriem ultimele vești pe răzoare

sau cineva a citit totul
și-apoi a închis cartea

ciocârlii ciripesc recviemul
înșirate pe firele de telegraf
sau se roagă dureros pe limba lor

vor ținuturile astea să mai spună ceva
sau le-am pus noi deja
crucea de fier pe frunte

IV.
mijesc mugurii paltinului
ori încolțește primăvara din ochii nostri

crește verdele crud din urechile noastre
sau se trezește dragostea ciripind în mierlă

construim zburdalnic și imprudent
cuiburile noastre tocmai sub streșini

ori suntem doar marionetele
agățate de șiroaiele unei ploi de mai

V.
ne reduce cineva
la numai doi ochi

sau privim noi vița tânără
cum înduplecă gardul șopronului să înflorească

lăstari
țâșnesc spre cer
ori cineva ne amăgește și totu-i doar idealism

iar la toamnă om merge în cârje
precum greu încărcații meri

ÎN TINE

hai
împrumută-mi ochi tăi
că tare aș vrea să văd odată prin ei

și să aud
aș vrea cu urechile tale

și să simt aș vrea
sângele tău cum curge prin artere

iar mai apoi
aș vrea să tac
și să ascult vocea din tine

NEMURITORII

în iazul cu crapi
poți să basculezi
tot ce poțtești

lighioanele înfulecă
tot ce le iese-n cale,
hap după hap
chiar și dacă balta pute

crapii
nu-i omori tu cu una cu două
ei mai dau din coadă și-n chiuvetă
chiar și goliți de măruntaie

și-n farfurie-ți mai povestesc
ba una ba alta

POEMELE TREBUIE USCATE ASEMENI CIUPERCILOR

(1)
la fiecare trebuie să te uiți atent
la fiecare
dacă nu cumva sunt viermănoase
ori putrede
apoi să le cureți
să le tai felii
și să le întinzi pe-un șervet

apoi să le lași o vreme să se usuce
pîn' ce se zbârcesc

și atunci
abia atunci dragul meu
ai un gust pe cinste în ele

(2)
căci așa-i înțelept
pentru lunga vreme geroasă
care vine

OARECINE A ȘTIUT CEVA

găinile își închipuie mereu câte ceva
și crapă cândva de bătrânețe

cocoșul cel bătrîn
cocoțat pe grămada de gunoi
urcă pe oasele găinilor mâncate
și face zarvă mare

WILHELM STAUDACHER

POEZIILE BUNICULUI

1.
Când vreau
să scriu ceva pentru tine,
îmi iei creioanele
și hârtia
și mâzgălești de zor

Iar dacă până acum
n-am scris nimic pentru tine
atâta ai din asta

Dar eu stau bine:
am mâzgăliturile tale.
Dedesubtul lor scriu data
și Max.

2.
Tu vrei să faci totul de unul singur.
Iar eu sunt aici
și ți-aș arăta cu plăcere
cum și ce.

Păi da.

Și eu mai fac greșeli
cu plăcere
încă de unul singur.

3.
noi
i-am întrebat
pe tații noștri și pe bunici
pe mame și bunici :
de ce ?

oare
ai să ne-ntrebi și tu vreodată :
de ce ?

4.
Cartonul tău de jucării
e plin de ele
din lemn, din tablă, din plastic.

De jucat te joci mai bine
afară în nisip
cu pietricele
și cu ramuri tăiate din gardul viu.

Fantezie ar trebui să aibă
inventatorii de jucării,
un pic doar
din fantezia ta.

5.
Azi ai nimerit în urzici.
Doamne sfinte, doamne!

Vezi:
Așa ceva numim noi : experiență de viață.

6.
Cât a tunat și-a fulgerat
te-ai culcat pe burtă
și ți-ai astupat urechile
cu mâinile.

Acum e iarăși însořit –
tu privești cerul
cu ochi mirați

7.
Johanna, care-i de vârsta ta,
e feblețea ta.
Iar tu ai trei ani.

Cu ea uiți
de mama
de tata
de bunica
și de mine.

Cordonul ombilical
nu se taie în viață
numai o singură dată.

Și-i vorba acum
despre tine
și nu despre noi.

KARL STIELER

URSUZA HANGIȚĂ

Bătrâna hangiță din vale,
Cu mutra ei acră
Nu-i bucuroasă de drumeți
Căci ea-i hangița.

Iar dacă vreunul se-ncumetă
În hanu-i să calce
Atuncea tună și bombăne-ntr-una:
"Ce vânt v-aduce ?
Ori nu primiți acasă de mâncare
de bateți drumul până-aici?"

CEL MIC

Așa-s eu de felul meu
Mă trage ața pe afară
Și mă-ntorc abia pe seară
Pentru ce-i amuzant acasă !
Am crescut mare
Și-s acum bărbat –
Cosițele-ți aurii strălucesc
Precum soarele pe creste !

Da muiere, ți-o spun :
De iubit te iubesc destul;

Tu ești doar viața mea –
Iar ăl mic de-asemeni !

El e încă așa de mic,
Dar e atât de scump
Precum hăl mai mare țap negru
Din tot Tirolul* !

CĂRȚULIA

Fără să dea de știre a plecat
Din casa lui și de lângă a lui comoară;
Și umblă teleleu prin lume,
Dară niciunde nu-i e bine.

“E-n lumea mare, printre străini,
Dar nici aicea nu-i e bine,
Și pân’ la urmă
S-o-ntoarce el acasă,
Lângă iubita-i ce-l așteaptă“

---

*Regiune montană din Austria.

“Întors acasă el o întreabă
Dacă-l mai place încă,
Iar ea îi spune că-l mai iubește încă
Și totu-i iarăși bine“

Așa stă scris în cărțuție
(Era într-o duminică)
Și fetișcana răsfoia
Și mai citea și iarăși mai citea...

Totul era acolo scris,
Acolo-n povestire,
Precum și ei i se-ntâmplase.
Și se roși la față fără știre...

Și iubitul ei e-acum plecat departe
Dar ea l-așteaptă răbdătoare,
Citind în cărțuție mai departe –
Că o să vină el cândva-napoi la ea !

LUDWIG THOMA

NOAPTE CU LUNĂ PE CHIEMSEE*

Misterios se-nalță munții.
Deasupra-le
Cu raze palide, de nori înconjurată,
Privește argintie luna.

Lucind în razele-i
ce dănțuiesc deasupra-i,
Lacul și luna
Se-mpletesc în dans cu valul molcom.

Pe mal
Vântul adie liniștit prin fagul secular
Și-n crengile-i se-ngână,
Ca-ntr-o odă.

Singur
mă dăruiesc extazului tăcutelor splendori.
Iar inima-mi tresaltă
De feeria nopții calde.

---

*Chiemsee – lac în Bavaria montană

HELMUT ZÖPFL

ACUM SĂ TACI

Oriunde-am merge,
oriunde-am sta;
în toate registrele, la umbră, la soare
magnetofoane, tranzistoare.
Fără, nici că se poate,
nici că se poate fără din toate.
Cu cât mai tare și mai zgomotos,
cu atât mai bine și mai frumos.
Iar nouă ce fad ne-o părea
când în liniște iarăși veți sta –,
liniștea, să vezi, cum o să ne scoată
din sărite, o dată și încă o dată.

COMUNICARE

De discutat am discutat,
de informat am informat,
de verbalizat am verbalizat,
de raportat am raportat,
de interpretat am interpretat,
de disputat am disputat,
de corespondat am corespondat,
de comentat am comentat,

de dezbătut am dezbătut,
cu toți laolaltă.
Un lucru însă n-am făcut,
n-am vorbit unii cu alții.

CONFERINTA

Au venit de pretutindeni,
apoi s-au amestecat între ei,
și-au fost laolaltă,
dar au constatat
că nu se mai înțeleg unii cu alții.
Dar înainte de a se împrăștia definitiv
s-au înțeles totuși :
S-a convenit
că vor trebui să se-ntâlnească
iarăși cât de curând.

* * *

Când vezi cât de greu
e pentru unii
un "mulțumesc" ori "Dumnezeu să te răsplătească"
și despre cât de puține binefaceri își pot aminti
și totul li se pare de la sine înțeles,
abia atunci observi
că la noi, oamenii,

nerecunoștința
e o temă de succes.

AMÂNAT

În fiecare zi avem atâtea de văzut,
încât ceea ce avem de făcut,
tocmai pentru că
ceea ce-i de făcut
devine banal,
îl amânăm pentru la sfâtul-așteaptă.

DISCUTIE DESPRE VALORI

Ce-i bun, drept, frumos, ar fi minunat de-adevărat,
câtă vreme totu-i foarte frumos și bun și drept.
Și câtă vreme nu ni se cere nouă,
noi înșine la fel să fim, pe drept.
În teorie totu-i clar,
în practică-i mai greu.
Căci: binele-i o pălărie veche,
de nu-l și practici mereu.

O VORBĂ BUNĂ

Pentru o ceartă
e de vremea pierdută
păcat.

Căci vorba bună

sună mai bine
acasă și-n sat.

Și de-aceea,
hai să vedem unde-om găsi-o dintâi !

NOTE BIOBIBLIOGRAFICE

HARALD GRILL

Poet, traducător și ziarist, născut la 20 iulie 1951, absolvent al Facultății de film și televiziune din München. Din 1988 este scriitor profesionist. Este membru al Uniunii Scriitorilor Germani (VS) și al PEN-Clubului german. “Cel mai important scriitor contemporan în grai din Oberpfalz”, așa este citat și prezentat Harald Grill în volumul “Literatura în Bayern de la începuturi până azi” de Albrecht Weber, volum apărut la prestigioasa editură Pustet din Regensburg. A publicat, începând cu anul 1983, numeroase volume de poezie în limba literară precum și în grai. A fost tradus în câteva limbi de circulație europeană. Numeroase lansări de carte în spațiul lingvistic germanofon. I s-au decernat numeroase premii literare, printre care: “Premiul cultural al orașului Regensburg”, 1983; “Premiul pentru literatură al orașului Würzburg”, 1988; “Premiul Friedrich Baur al Academiei bavareze de arte frumoase”, 1992; “Premiul Marieluise Fleißer”, 2003. În anii 2001 / 2002 a fost inițiatorul proiectului “Întors de două ori acasă” – două expediții, una de la Capul Nord și mai apoi de la Siracuza, pe jos, la Regensburg.

ALBRECHT HAUSHOFER

Născut la 7 ianuarie 1903. Cu toate că, după mamă, de origine iudaică, la intervenția personală a lui Rudolf Heß obține în anul 1933 un post de cadru

universitar la Universitatea din Berlin, unde va preda Geografie și Științe politice. În activitatea lui scriitoricească, care va rămâne o vreme necunoscută, Haushofer încearcă o privire critică asupra evenimentelor politice ale vremii. În noaptea de 23/24 aprilie 1945 împreună cu alți arestați, fără vreun proces ori acuzație, este asasinat, împușcat în ceafă de un comando al trupelor SS.

MARGRET HÖLLE

Născută în anul 1927 în orașul Neumarkt în Oberpfalz. Absolventă a Școlii de artă dramatică din München. Colaboratoare a radiodifuziunii și televiziunii bavareze. În 1990 i s-a decernat Premiul cultural al orașului Neumarkt în Oberpfalz.

BERNHARD SETZWEIN

Poet, dramaturg, romancier și ziarist, născut în anul 1960 la München, absolvent al Facultății de Germanistică a Universității din München. Între 1983 și 1986 a fost director al prestigioasei edituri müncheneze "Friedl-Brehm" Verlag. Din 1990 este scriitor profesionist, colaborator permanent al radio-

difuziunii bavareze cu materiale literare și culturale, precum și al marilor reviste și ziare din Germania. Pentru activitatea sa a primit mai multe premii literare, între care: "Premiul statului bavarez pentru literatură" în anul 1998, "Premiul cultural pentru literatură al landului Oberpfalz" în anul 2003. Profesor în cadrul catedrei de poetică de la Universitatea din Bamberg (2004). Numeroase volume publicate, printre care: *Brandwunden* ("Arsuri"). Povestiri 1981; *Wurzelwerk*

("Rădăcini"). Roman 1984; *Oidweiwassumma*". Poeme în grai bavarez, 1990; "*OberländerEckeDeiser*". Poeme, 1993, precum și numeroase piese de teatru bine primite de public și de critica de specialitate.

WILHELM STAUDACHER

S-a născut la 16 martie 1928 în orașul german Rothenburg ob der Tauber. Primul dintre cei opt copii ai familiei. Își publică o mare parte a operei în grai. I se acordă numeroase premii literare, dintre care Premiul orașului Nürnberg (1968) și Premiul Radiodifuziunii bavareze (1974). Membru al PEN-Clubului german și al mai multor institute internaționale de dialectologie. Publică începând cu anul 1951 numeroase volume de versuri și proză în tot arealul germanofon, bucurându-se de recunoaștere și apreciere din partea criticii literare.

KARL STIELER

S-a născut în anul 1842. Fiul pictorului casei regale bavareze, Josef Stieler. Copilărește la München și Tegernsee și începe să scrie în grai din anii studenției în maniera lui Franz von Kobell, pentru care Karl Stieler are o deosebită atracție și admirație.

LUDWIG THOMA

Născut la 21 ianuarie 1867 la Oberammergau în Bavaria superioară. Încă din timpul vieții acest poet bavarez s-a bucurat de o largă recunoaștere în cercuri dintre cele mai diverse ale publicului. În

poemele sale Ludwig Thoma face o critică acidă și plină de sarcasm la adresa politicianismului clerical, a bigotismului și a falsei moralități. Textele sale conțin referințe prețioase privitoare la viața satului și a orașelor de provincie. Începând din 1899 a fost redactor la faimoasa revistă "Simplicissimus". S-a stins la 26 august 1921 în urma unei operații în stațiunea montană Rottach de pe malul lacului Tegernsee.

HELMUT ZÖPFL

Poet și ziarist, profesor universitar dr. docent în cadrul Universității "Ludwig-Maximilian" din München. S-a născut la 25 noiembrie 1937 la München. Absolvent al facultăților de filologie, filozofie și

dogmatică catolică. Din 1970 cadru universitar al universității müncheneze și șeful catedrei de pedagogie. A publicat numeroase lucrări științifice precum și volume de poezie, unele dintre acestea în dialect bavarezo-montan.

CUPRINS

Prefață

MAX DINGLER

Mâhnire
Propunere
Neînsemnată consolare
Tata

HARALD GRILL

Manevrele de toamnă
Poimâine
Crucificare
Decontaminare atomică
Gramatică
Azilanții
La noi în Bayern
Primăvară
Separeu
Azi
Somn
Un nou început
Poezie de dragoste
Iarnă, cimitirul evreiesc Regensburg
Familia mea
Rachel în chiciură
Material pentru un cântec patriotic

Dansul morții
Puțurile iernii
Reciclare

ALBRECHT HAUSHOFER

Inelul lebedei

MARGRET HÖLLE

Și-am șters-o în zăpada albă
Nimic nu se mișcă
Ani după ani
Eu trăiesc

LEOPOLD KAMMERER

Berea noastră bavareză
Vremurile
E carnaval
Imnul berii

FRANZ VON KOBELL

Așa-i la noi în Bayern
Omul

HERBERT SCHNEIDER

Carnaval
Supărat
La abator
Noi
Concert
Gară de nimic
Scaunul de spovedanie
Telecâșnicie

Hârtia de staniol
Am fost pe pajiște
Sociologie
Astrologie
Câte unpas înainte

BERNHARD SETZWEIN

*** (I. am copt noi pâinea)
*** (II. iubesc eu locurile astea)
*** (III. plini de vervă)
*** (IV. mijesc mugurii)
*** (V. ne reduce cineva)

În tine

Nemuritorii

Poemele trebuie uscate asemeni ciupercilor

Oarecine a știut ceva

WILHELM STAUDACHER

Poeziile bunicului

KARL STIELER

Ursuza hangiță

Cel mic

Cărțulia

LUDWIG THOMA

Noapte cu lună pe Chiemsee

HELMUT ZÖPFL

Acum să taci

Comunicare

Conferință

*** (Când vezi cât de greu)
Amânat
Discuție despre valori
O vorbă bună

Volume apărute în
BIBLIOTECA DE POEZIE
a Editurii Hestia

• *Wanderers Nachtlied / Cântecul nocturn al călătorului*. Eine Anthologie der deutschsprachigen Lyrik. Ins Rumänische von Simion Dănilă / O antologie a liricii germane. În românește de Simion Dănilă

• Edwin Arlington Robinson, *TRISTRAM and other poems*. Anthology, Notes and Romanian Version by Ada D. Cruceanu / *TRISTAN și alte poeme*. Antologie, prezentare și versiune în limba română de Ada D. Cruceanu

• Friedrich Nietzsche, *Poezia*. Traducere, tabel cronologic și note de Simion Dănilă

• *Lecția tenebrelor*. Poeți belgieni de limbă franceză. Traducere și postfață de Ion Cristofor

• *Nordul sârbesc*. Antologie și prefață de A. Redjep. Traducere de Slavomir Gvozdenovici și Lucian Alexiu

• Rosean Runte. *Poeme*. În românește de Dorin Ghișa

• *Casa Faunului*
The Faun's House
La Maison du Faune
Haus des Faunus

40 de poeți contemporani transpuși în engleză, franceză și germană